

Бойко Л.І.

к.е.н., доцент

кафедри обліку, аудиту і оподаткування

Херсонського національного технічного університету

Мацієвич Т. О.

к.е.н., доцент

Херсонського державного аграрного університету

м. Херсон, Україна

ФІНАНСОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Загальна характеристика стану здійснення використання окремих природних ресурсів є невтішною, адже всі основні природні ресурси використовуються нераціонально, є забрудненими і створюють небезпеку для населення в процесі їх використання.

Фінансове стимулювання екологічної відповідальності повинно бути націлено на створення відповідної екологічної інфраструктури. Створення відповідної екологічної інфраструктури регіону може бути реалізовано за допомогою [1]:

- прискорення проведення досліджень у галузі комплексної політики щодо програм і проектів, пов'язаних з екологічною інфраструктурою, на основі аналізу економічної ефективності та оцінки загального впливу на стан навколишнього середовища;

- сприяння застосуванню методів оцінки «ефективного попиту» з використанням, як критеріїв вибору, екологічних даних і тих, що стосуються розвитку;

- підвищення поінформованості про засоби, підходи і вигоди забезпечення екологічної інфраструктури охорони навколишнього середовища, передусім серед груп населення з низькими доходами;

- підготовки професійних кадрів, що володіють відповідною кваліфікацією в галузі комплексного планування послуг, у межах інфраструктури та експлуатації ефективних, з позиції використання ресурсів, екологічно раціональних і соціально прийнятних систем;

- зміцнення організаційного потенціалу місцевих органів влади і управління для забезпечення комплексного надання відповідних послуг у межах інфраструктури разом із місцевими громадами й приватним сектором;

- прийняття відповідних юридичних і нормативних документів, у тому числі тих, що стосуються механізмів комбінованого субсидування, для надання можливості

III Міжнародна науково-практична конференція «Вплив кліматичних змін на просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення» (11-12 червня 2020 року)

Економічні інструменти являють собою систему державного стимулювання, попередження та обмеження різноманітних видів діяльності, пов'язаної з небезпечним для людини впливом на навколишнє середовище [2].

Основними перешкодами становлення екологічної відповідальності в Україні є недосконале екологічне законодавство, відсутність належної системи екологічної стандартизації та сертифікації, повільний розвиток інститутів екологічного безпечного виробництва, низький рівень культури екологічного споживання.

Список літератури

1. Шаповал В.М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою: монографія/ В.М. Шаповал. – Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 357с.

2. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навч. посіб./ В.С. Джигирей. К.: «Знання», КОО, 2000. – С. 33.

Гонак І. М.

аспірант

*Тернопільського національного економічного університету
м. Тернопіль, Україна*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО УМОВ ОБІГУ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ»

31 березня 2020 року Верховна Рада України прийняла Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення".

Згідно Закону, набути право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення в Україні можуть: громадяни України або юридичні особи України, створені і зареєстровані за законодавством України, учасниками (акціонерами, членами) яких є лише громадяни України [1].

Проте, у Законі ніяк не врахована поточна політична ситуація, пов'язана із продовженням російсько-української війни, а саме наявність значної кількості українських громадян, які проживають на окупованих Російською Федерацією окремих районах Донецької та Луганської областей і на території Автономної Республіки Крим. Ці громадяни України із паспортами України під контролем та за фінансування російських спецслужб необмежені, фактично, від можливості скупки українських сільськогосподарських земель за фінансові ресурси, які матимуть «не українське» походження.

III Міжнародна науково-практична конференція «Вплив кліматичних змін на просторовий розвиток територій Землі: наслідки та шляхи вирішення» (11-12 червня 2020 року)

користуватися перевагами адекватної та доступної інфраструктури охорони навколишнього середовища.

Крім того, потрібно узагальнити комплекс організаційних, нормативних та правових заходів, спрямованих на оптимальну взаємодію економіки та навколишнього середовища по відношенню до людини, тобто мати економічні інструменти екологічної політики.

Економічні інструменти екологічного регулювання включають:

- податки на небезпечні чи шкідливі для здоров'я продукти;
- плату за викиди та інші грошові заходи;
- природоохоронні субсидії.

Більш детальну характеристику економічних інструментів наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Характеристика економічних інструментів екологічної відповідальності

Інструменти	Складові інструментів
Страховання	- Видів діяльності відповідно до характеру їх природокористування; - Ризику підприємців; - Економічних наслідків природокористування
Санкції	Штрафи за порушення екологічного законодавства
Сертифікати	- Прав на викиди; - Прав щодо забруднення – на купівлю-продаж; - Прав на екологічно орієнтовану діяльність
Ціни	- Цінове програмування розширення екологічно орієнтованих секторів ринку; - Цінове регулювання екологічної виробничої поведінки підприємців; - Цінове стимулювання вітчизняного виробництва екотехніки і «зелених» товарів
Податки (платежі)	Негативна мотивація щодо екологодеструктивної діяльності та її наслідків: - на продукцію з небезпечними екологічними компонентами; - на природодеструктивні види діяльності (за викиди, скиди, захоронення або розміщення забруднюючих речовин); - на джерела забруднення; - на вміст екологічно шкідливого компонента; - на користувачів рідкісних природних ресурсів. Позитивна мотивація щодо природозберігаючої діяльності: - податкові пільги на екологічно зорієнтовані торгівельні операції; - податкові пільги на функціонування екологічної інфраструктури.
Кредити	- Пільгові – на придбання екотехніки; - Для пріоритетних напрямів екологізації галузей національних господарств
Субсидії	- На реалізацію державних міжнародних екологічних проектів, організацію та фінансування НДДКР, підготовку спеціалістів, формування екологічної інфраструктури; - На розроблення вітчизняних «зелених» технологій и випуск екологічно безпечних товарів; - На прискорену амортизацію природозберігаючого устаткування
Компенсаційні виплати	- Реципієнтам за зниження якості навколишнього середовища; - Реципієнтам за збереження стану довкілля; - Реципієнтам за спричинену шкоду від забруднення природного середовища; - Заставно-зворотні системи виплат (депозитні схеми) за повернення екологонебезпечного товару